

A nyugdíjas klub működése

Gyakorlati ismeretek klubvezetők részére

Nyugdíjas Klubok és Idősek „Életet az Éveknek”
Országos Szövetsége Zalai Szervezete

Bevezető

Két évvel ezelőtt egy zalaszentgróti, az idősek helyzetében, az időügyi szervezeteknek egy-egy település életébe történő betagozódását vizsgáló konferencián az egyik jelenlévő klubvezetőnk – Kozma Ferenc a Kisgörbői Kézfogás Idősek Klubja elnöke – felvetette, hogy tapasztalatai arra mutatnak, szükséges lenne az idősek klubjai – de különösen kis településeken működő idősek klubjai – vezetőinek képzése az Életet az Éveknek klubszövetség megyei szervezetén belül.

Ott a konferencián röviden meg is okolta e javaslata szükségességét. Egyúttal javasolta azt is, hogy a képzést gondolatát a szövetség országos vezetése előtt is vessük fel azért, hogy az ne csak a saját megyénkben, hanem esetlegesen más megyékben is nyerjen támogatást. A felvetést megtettük és az országos tapasztalatok alapján a szövetség elnöksége azt ugyancsak elfogadta, egyetértett a klubvezető képzés szükségességével.

Eközben az eltelt idő lehetővé tette, hogy zalai szervezetünk elnökségének felkérésére Kozma Ferenc több írásában bővebben is kifejtette miért is látja szükségét a klubvezetők képzésének, és azt hogyan, milyen témákat érintve lenne indokolt megszervezni.

Kozma Ferenc metodikáját, gondolatait követve a klubvezető képzést a következő formában gondoljuk megvalósítani.

Törekednünk kell arra, hogy a képzés adjon ismereteket a klubvezetőknek részben arról a szövetségről, amelynek a klub tagja, másrészt arról a társadalmi közegről, amelyben a klub működik. Sokszor hangzott el ugyanis a kérdés arról, hogyan is működik a Nyugdíjas Klubok és Idősek „Életet az Éveknek” Országos Szövetsége, vagy mit csináltak ott a szövetségben stb.? Ezekre a kérdésekre is megpróbálunk választ adni és arra is, hogy az országban vannak-e más hasonló szervezetek is, amelyek a nyugdíjasok világában tevékenykednek. Felmerült már kérdésként az is, mit jelent az érdekképviselő és az Életet az Éveknek Klubszövetség hogyan tud megfelelni ebben az idős tagjai elvárásának. Meg szeretnénk válaszolni azt a kérdést is, hogy amikor tagról beszélünk a szövetségben akkor tag alatt miért a nyugdíjas klubot említjük és miért nem az egyes embereket, idős korú társainkat. A képzésben kitérünk arra is, hogy egy klub milyen szervezeti formákban működhet és az egyes működési formáknak mik az előnyei vagy hátrányai és ezzel összefüggésben beszélünk a működésről magáról, a vezetővel kapcsolatban támasztható elvárásokról, valamint arról is, hogy melyek azok az eszközök és gyakorlatok, amelyek megkönnyítik a klub irányítását, vezetését. Miután a nyugdíjas klub egy közösség, foglalkozunk azzal is e képzés keretében, hogy mik a jellemzői egy közösségnek, továbbá azzal is, milyen elvárásoknak kell megfelelnie egy klubvezetőnek ahhoz, hogy az általa vezetett klub valódi közösségként tudjon működni.

A képzési terv kialakításakor gondoltuk, hogy először az általánosabb dolgokkal foglalkozunk és innen haladunk a konkrét, mindennapi klubokon belüli kérdések megbeszélése irányába.

Éppen ezért a képzés tematikáját a következők szerint állítottuk össze:

1. **Történeti áttekintés: Időügy általában és a hazai időügy alakulása, az Életet az Éveknek klubszövetség története, és kitékintés más időügyi országos szervezetek irányába a teljesség igénye nélkül,**

2. A társadalmi közeg, amelyben a nyugdíjas szervezetek működnek, hogyan élnek az idősök egyes csoportjai. milyen állami, társadalmi és magán elképzelések születtek meg az elmúlt évtizedekben az idősök életének keretezésére, életminőségük javítására
3. Lehetséges szervezeti formák a klubok számára: társadalmi vagy civil szervezet, klub, egyesület, alapítvány, szövetség (mi a különbség az egyes formák között; jogszabályi, adminisztrációs kötelezettségek, alapszabály, működési szabályzat, adatkezelés, vezetés, finanszírozás, az adományozók eltérő előnyei, más előnyök és hátrányok
4. A működés módja, módszere, kollektív vezetés, elnöki feladatok, vezetővel szembeni elvárások /empátia, rugalmasság, határozott képviselő, következetesség stb./
5. Munkaterv, beszámoló, gazdálkodás, tagdíj, programok tervezése és megvalósítás,
6. Kapcsolatok, kommunikáció - klubon belüli, települési kapcsolatok, más nyugdíjas szervezetekkel, szövetséggel, a kapcsolati technikák /telefon, sms, email? levél, szóbeli üzenet stb./ használata.

A képzés anyaga többek közreműködésével állt össze. Elsőként Kozma Ferenc /filozófus, tanár, a Kisgyőr-bői Kézfogás Nyugdíjas Klub elnöke/ nevét írom le, aki magának a képzésnek a gondolatát is felvetette, majd pedig írásaiban a képzés fontosságát is megokolta és végül pedig ennek a képzési anyagnak az elkészítésben is részt vett a 2. pont megírásával. Részt vett az anyag elkészítésében a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Klubtanács elnöke Zsámbokiné Buday Anna /4./, Vidovicsné Bene Erzsébet a Zalai Szervezet elnökhelyettese, /6./ és Dr. Kocsis Katalin Dorottya /3./ szakmai támogató és a tárgyalandó fejezetekkel kapcsolatban javaslatokat fogalmazott meg Dr. Hegyesi Gábor professor emeritus, szociológus. A bevezető, az 1. és az 5. pont megírása, a képzési anyag egységbe szerkesztése Dr. Kocsis Gyula a Zalai Szervezet elnökének munkája.

I.

Történeti áttekintés, idősügy általában és a hazai idősügy alakulása, az Életet az Éveknek klubszövetség története, és kitekintés más idősügyi országos szervezetek irányába

Idősügy

Az emberiség történetének legelejéről is vannak feljegyzések arról, hogy az embereket foglalkoztatták a generációk közötti különbségek és az idősödés. Egyfajta kettősség figyelhető meg ezen a területen. Egyik oldalról találunk példákat a generációs ellentétnek nevezett - a különböző korcsoportok közötti meg nem értésre -, és az ellenkezőjére is szinte végig jelen volt és van az írott történelmünket. Mindegyik korosztálynak megvolt a másikról vallott nem túl kedvező véleménye. Már az ókor nagy gondolkodója, Arisztotelész is ekként írt a fiatalokról; „A fiatalok gőgösek, mert még nem törte meg őket az élet. Azt hiszik, mindent tudnak, és ebben mindig nagyon biztosak” Hozzá hasonló idézeteket tudnánk találni Szókratészról, Hésziodoszról és az ókori Egyiptomból, vagy esetleg éppen Japánból. A generációs ellentétek végig kísérik az emberiség történetét egészen napjainkig. Kedvezőtlen vagy negatív vélekedést nem csak az idősök szájából hallani az fiatalabbakról, hanem ennek a fordítottjára is lehet találni számos idézetet. Annak ellenére, hogy a társadalomnak minden korszakában volt tehát véleménye az egyes generációkról és így természetesen az idősebb korosztályról is. mégsem állíthatjuk, hogy már a kezdetektől létezett egyfajta „idősügy”. Az idősügy a

társadalomtudományok, különösen a szociológia tudományának megjelenésével vált kérdéssé és ezen tudományok által is kutatott területté. Maga az időügy pedig az elmúlt évszázad, vagy pontosabban az ipariforradalom hatására beindult urbanizációs folyamatok következtében vált társadalmi kérdéssé. Az idős életkor kutatása azonban annyira újszerű, hogy még maga a szociológia tudománya is csupán cél: az időskorral kapcsolatba hozható gyakorlati kérdésekre, és elsősorban az időskorúak helyzetének felmérésére koncentrált, illetve javaslatokat fogalmaz meg a problémák megoldására főképpen szociális területhez kapcsolódóan. A tudomány által feltárt problémákra és megfogalmazott javaslatokra az állam „időspolitika” kialakításával válaszolt.

(Szakmai definíció szerint időspolitika alatt a szociálpolitikán belül a társadalom idős tagjainak társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását, további romlását megakadályozó közéleti, kormányzati tevékenységet értjük.)

A kezdetekben az idősidősügy és nyomában az államok időspolitikája szociális jellegű volt, ellátási, gondozási, időskori egészségügyi problémákkal foglalkozott. Az életszínvonal növekedésével együtt járt azonban az átlagéletkor növekedése, amelynek hatására /különösen a jólétnek mondott, civilizálódott államokban/ egyre többen lettek az össz népességen belül az idős kort megért emberek. Napjainkra például országunkban már a teljes lakosság körében a 60 év felettek száma a 25-26 % körül alakul, de a nyugdíjkor megért /65 év/ népesség is 20-21 % között van. Mindennek természetesen az átlagéletkor növekedésén kívül még számtalan más oka is van /például a születésszám jelentős csökkenése/ de jelen írásunkban ezek okok vizsgálatára nem tudunk kitérni.

Tény viszont, hogy a fenti okok miatt növekvő számú és magasabb életkort megérő idős korú népességnek a szociális és egészségügyi ellátások kínálta lehetőségek már nem elégitették ki az igényeit.

Mérvadó adatok szerint 2021-ben Magyarországon a 65 év utáni várható élettartam nők esetében 17,5 év (az EU-ban 20,9 év), férfiaknál 13,4 év /EU.17,3/. Ugyanott az is olvasható, hogy ezen élettartamból nálunk a nők esetében egészségben telik el 7,9 év (EU.10,1), férfiaknál pedig 7,2 év /EU. 9,5/. Mindebből persze az is következik, hogy az életciklus végén vannak évek, amelyek valamilyen betegséggel együtt élve telnek és bizony ott szükség van egészségügyi és szociális ellátásra is /bár ennek felfogása is tartalmi elemei is változtak az idők során/. Ezen statisztikai adatok is igazolják, hogy van az életciklusnak egy aktív időszaka, amit szemléletbelileg és tartalmilag is ki kell tölteni.

Az időügyben és hatására az időspolitikában is új szemléletként – a korábban, kezdetektől meglévő és még múlt század 60-80-as éveiben is jelenlévő felfogást, ami szerint az idős ember kivonul, kiilleszkedik, kiszorul a társadalomból felváltva – megjelent és uralkodóvá vált az aktív időskor és vele párhuzamosan az idős ember „erőforrás” felfogása. Az aktív időskor fogalmát az ENSZ fejlesztette tovább, amikor is 2012-ben megfogalmazta a következőket: „Az aktív idősödés lehetőséget teremt arra, hogy az emberek kiterjesszék lehetőségeiket a fizikai, társadalmi, mentális jólét területein az egész életciklusukon keresztül, és hogy részt vehessenek a társadalomban, mialatt megfelelő védelemben, szociális biztonságban, gondozásban részesülnek a szükségleteik szerint” (UNECE 2012)

Vele párhuzamosan a 2012-dik évet az Európai Unió az aktív idősödés és a generációk közötti szolidaritás évének szentelte. Az EU ennek értelmezésében megfogalmazta azt is, hogy „az aktív idősödés új lehetőségeket teremt az idősebb embereknek arra, hogy tovább maradjanak a munka világában, tovább maradjanak egészségesek, és más módon is hasznos tagjai maradjanak a társadalomnak, például önkéntes tevékenységek végzésével...”. Ezzel párhuzamosan megjelent az aktivitás gazdasági természetű értelmezése, azaz az idős ember „erőforrás” nézete. Erőforrás tapasztalatban, tudásban, munkaaktivitásban, anyagilag, fogyasztóként, családi kapcsolatokban és társadalomban egyaránt.

Mindehhez csupán egy tényezőben /anyagilag/ érdekes adat a példa kedvéért. Ma Zalaegerszegen a nyugdíjat kapó idős emberek száma mintegy 14.600 fő körül alakul. Ők, ha csak a havi átlagnyugdíjjal /250.000 Ft/ számoljuk akkor is havi 3.650.000 Ft-ot /hárommilliárd-hatszázötvenmillió Ft-ot/ kapnak

kézhez. Ha ezt ők csupán egy hónapra visszatartanák a kereskedések, a szolgáltatók, kulturális intézmények, szállodák, színházak, de még az utazási irodák is valamennyien megéreznék.

Az időskorú aktivitás számos más területen is értelmet nyert és ilyenek például,

- a nem fizetett társadalmi tevékenységekbe való bekapcsolódás lehetősége elérésének biztosítása /önkéntesség, senior önkéntes segítő/,
- a munka világába való visszatérés lehetőségének felkínálása /előnyök, például adózási kedvezmények nyújtásával, a nyugdíj változatlan fizetése melletti folyósításával/,
- az élethosszig tartó tanulás lehetőségének felkínálása /senior akadémia/, a fizikai aktivitás víziójának kialakítása /gyaloglás, senior tánc, örömtánc/.

Országunk – bár egy 2022-es felmérés szerint nem vagyunk ebben éltanulók – de már 2014-ben megkezdte időspolitikájának az új szemléletmódhoz való igazítását. Csupán egy-két példa: kormányzati szinten működik az Aktív Magyarországért Államtitkárság amelyiknek egyik feladata az aktív időskort szolgáló programok támogatása is /az innen kapott pályázati támogatásból tudta szövetségünk megvalósítani a Mozgással-Tudással az Aktív Időskorért programját/, de ugyancsak kormányzati szinten /kulturális és innovációs minisztérium/ szerveződik az Országos Gyalogló Idősek Klubhálózata, az OGYIK.

A leírtakhoz adalékként azonban hozzátartozik az is – és ezt már egy 2014-ben készült elemzés is kimutatta -, hogy **az aktív idősödést támogató programokat csak az idősebb emberek bevonásával, részvételével érdemes tervezni, fejleszteni. A részvétel gyakorlatát, módját pedig minden területen fejleszteni kell, közösségi, civil, önkormányzati és országos szintereken egyaránt,** s úgy tűnik, **erre az idősebb emberek nonprofit mozgalmi nyitottságot is mutatnak.**

Nyitottságot mutat erre a mi Életet az Éveknek Klubszövetségünk is és ezt a pályázati példánk is igazolja.

Az Életet az Éveknek Klubszövetség története

Annak idején a Magyar Televízióknak volt egy rendszeresen visszatérő műsora, amely az időseknek szólt. Életet az Éveknek volt a címe és azt Kroll István 1970-től először operatőrként, később pedig már rendezőként is jegyezte. A műsor sorozat ugyan 1985-ben véget ért, de azok, akik hallgatói voltak Kroll Istvánt rendszeresen biztatták folytatásra. Műsor ugyan nem folytatódott, de Kroll István vezetésével 1989-ben megalakult 139 klub részvételével a nyugdíjasok „életet az éveknek” szövetsége, teljes nevén a Nyugdíjas Klubok és Idősek „Életet az Éveknek” Országos Szövetsége.

Csupán adalék e történetben, hogy Zalából kilenc klub vett részt a szövetség megalapításában és ez a kilenc klub, az országos szövetség megalakulása után **1989. május 21-én döntött a Zala Megyei Életet az Éveknek Szervezet megalakításáról is.** A megyei elnöki tisztséget Major József töltötte be, aki később a zalaegerszegi Nefelejcs Klubnak lett elnöke. Tőle a vezetést Boda László vette át és egészen 2016-ban bekövetkezett haláláig töltötte be az elnök pozícióját. Emlékét a róla elnevezett és évente megtartott **„Boda László” emléksétával ápoljuk.** Megyei szervezetünk első székhelye Nagykanizsán volt, onnan később Gellénházára, majd pedig Boda László elnökké válásával egyidejűleg Zalaegerszegre, a Városi Művelődési Házba került. Klubjaink száma folyamatosan gyarapodott. Mint említettem alapításkor kilencen voltak, 2016-ban pedig már 17-en. Az öt évvel ezelőtti 30 éves jubileumunk ünneplésekor 34 klub tagságát köszönthettük, **jelenleg pedig már 51 klubjaink száma.**

Az országos szövetséget a bíróság **Pk.60.0094/1989. szám és 96/1989. sorszám** alatt vette nyilvántartásba. **Elnöke Kroll István lett** és első székhelye Budapest, Szakasits Árpád u.55. szám alatt volt, majd 1992-ben a Szoboszlai u. 2-4. alá költözött. 1994-ben a bíróság elnöknek **Dr. Iván Lászlót** professzort jegyezte be. Az ő elnökségi ideje után **Krizsán Sándor** lett az elnök, akinek helyettesévé

Mihály Jánost választották, alelnökök pedig Hubai Győző, Mátyus Imre, Tamás Jánosné, Krizsán Sándorné és Varga Ferenc lettek.

A szövetség társadalmi fontosságát mutatta, hogy Krizsán Sándort 2002-ben, mint szövetségünk elnökét az Országgyűlés a Magyar Televízió Közalapítvány Kuratóriumába is beválasztotta.

Krizsán Sándort 2003 decemberében az elnöki poszton **Dr. Hegyesiné Orsós Éva** váltotta, aki idestova *21 éve tölti be tisztségét és a 2024. szeptember 10-én tartott küldöttgyűlés elnöki megbízatását további négy évre meghosszabbította.*

A szövetség rövid idő alatt kiépítette országos szervezeti rendszerét akként, hogy Vas megye kivételével minden megyében és a fővárosban létrehozta megyei szervezeteit, illetve megalapította országos hatókörű bizottságait, valamint létrehozta irodáját, amelynek feladata a szövetség működésének adminisztrációs támogatása

A 2012-ben elfogadott új polgári törvénykönyvet megelőzően a jogszabályok megengedték, hogy ne csak klubok, hanem személyek is tagjai lehettek egy szövetségnek és ez alapján addig nem csupán idősök klubjai, egyesületei voltak tagok, hanem több ezer idős ember is. Ez a lehetőség 2012-ben megszűnt és azóta csupán idősök szervezetei lehetnek a tagok. A tag klubok száma az elmúlt évtizedben 700 és 800 között ingadozott. Jelenleg 810.

Folyamatos a klubok belépése, ám sajnos előfordulnak klub megszűnések is. Ez utóbbiak legfőbb oka, hogy a tagok elöregedése miatt már nem tudnak klubként működni.

Az Életet az Éveknek Klubszövetség jogállása szerint **társadalmi /civil/ szervezetek körében országos hatókörű, szövetségként működő, közhasznú minősítéssel rendelkező egyesület. E minőségben jogi személy. Jogi személyiségét, közhasznú létét a bírósági nyilvántartásba vétel alapozza meg. Célját, vállalt feladatait, szervezeti felépítését, működésének főbb vonásait a tagok által elfogadott Alapszabály határozza meg. A jelenleg hatályos Alapszabály 2017-ben került elfogadásra.**

Az Alapszabály szövetségünk céljait és azok megvalósítása érdekében felvállalt feladatait sokrétűen összesen 27 pontban határozza meg, amelyekről azonban elmondható, hogy azok mindegyike az idősök korosztályának, az általuk létrehozott és tagként a szövetséghez csatlakozott idősök klubjainak szolgálata, támogatása, a klubok működésének elősegítése érdekében került meghatározásra.

Az Alapszabály alapján a szövetség legfőbb döntéshozó szerve a tagszervezetek által megválasztott küldöttekből álló **küldöttgyűlés**.

A küldöttgyűlés tagjait megyénként, a megyében működő klubok választják, tíz klubonként egy küldöttet.

A szövetség képviselőre a küldöttgyűlés elnököt és ügyvezetőnek elnökséget választ. **Az elnökség az elnökkel együtt hét tagú.** Az elnökség feladata a szövetség működésének biztosítása. A küldöttgyűlés melléjük a működés törvényességének ellenőrzésére **5 tagú felügyelő bizottságot** hoz létre.

Az alapszabály szerint az Életet az Éveknek Klubszövetségben tag lehet minden olyan nyugdíjas egyesület, nyugdíjas alapítvány (bírósági nyilvántartásba vett jogi személy) vagy a természetes személyek közösségeként működő klub (nem jogi személy) valamint civil társaság formában működő nyugdíjas klub (nem jogi személy), amely a Klubszövetség alapszabályát, valamint határozatait magára nézve kötelezőnek elismeri és csatlakozási szándékát írásban kinyilvánítja.

A tagként nyilvántartott klubok a székhelyük szerinti megyében létrehozott megyei szervezethez tartoznak. A megyei szervezet elnökét és elnökségét /az országos elnökséghez hasonlóan ugyancsak

7 tagú/ a megyében működő klubok képviselőiből /klubvezetőiből/ álló **klubvezetői értekezlet** választja. A klubvezetői értekezlet a megyében a legfőbb döntéshozó szerv. A küldöttgyűlésben a megyét képviselő küldötteket is a klubvezetői értekezlet választja meg.

A megyei szervezetek maguk is működhetnek önállóan bíróság által bejegyzett egyesületként, szövetségként is, de ténykedhetnek jogi személyiség nélküli szervezetként is, mit a szövetség részegységei.

Néhány megyében az elnökség mellett *a munkamenet hatékonysága érdekében térségi szervezetek, szakmai szekciók is működnek*

Alapszabályunk szerint a szövetségben országos és megyei szinten egyaránt valamennyi választott funkció betöltője 4 évre kap megbízást. A megbízás lejártja után az érintett újraválasztható.

A szövetség elnöksége a kitűzött célok hatékony megvalósítása érdekében bizottságokat hozhat létre. Napjainkban szövetségünkben kulturális-, sport- és egészségügyi bizottság működik. A bizottságokba valamennyi megyei szervezet delegálhat tagokat. A bizottságok elnökeit az elnökség ajánlására a bizottsági tagok választják maguk közül.

Bizottságok a megyei szervezetek keretei között is létrehozhatók.

Annak sincs akadálya, hogy egy-egy konkrét feladat végrehajtására ad hoc munkacsoport jöjjön létre /például a 35. éves jubileum megszervezésére, vagy kulturális rendezvény megvalósítására stb./

A szövetség minden szervezete **éves munkaterv** alapján tevékenykedik. Az éves munkaterv részei a bizottságok munkatervéi. Az országos szövetség munkatervének kiemelt programjai az évente több helyszínen megvalósuló több napos kulturális rendezvények, és az egy napos programok, illetve országos szinten megszervezett sportprogramok, egészségügyi rendezvények, oktatási feladatok.

A megyei szervezetek munkatervéi megyei, vagy esetenként megvalósuló regionális szintű, míg az egyes klubok rendezvényei klubszinten, vagy klubok között, és időnként megyei szinten megvalósuló programokat tartalmazhatnak.

A szövetség gazdálkodó szervezet, amelynek bevételei tagdíjakból, támogatók adományaiból, rendezvények szervezésének bevételeiből, pályázati forrásokból erednek. A tagdíjat a tagszervezetek a küldöttgyűlés döntése alapján, évente egyszer klub taglétszáma függvényében fizetik.

A szövetség kiadásai általában a működéssel, a rendezvények költségeinek fedezésével, valamint a nem jogi személyiségű megyei szervezetei részére történő ellátmány folyósításaival kapcsolatosak. A könyvelést külön megbízású könyvelő végzi és a gazdálkodást évente a közhasznúsági jelentés beadása előtt auditált könyvvizsgáló és a felügyelő bizottság ellenőrzi.

A megyei szervezetek amennyiben bejegyzett szervezetek saját bevételeikkel önállóan, a jogi személyiség nélküli szervezetként pedig az ellátmányból, mint a szövetség részei gazdálkodnak.

A tagszervezet klubok önálló gazdálkodást folytatnak.

Szövetségünk több idősök érdekképviselőjét ellátó hazai és nemzetközi szervezetnek is tagja.

Alapítója a Nyugdíjasok Országos Képviselőtársaság /NYOK/, az Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsának /NYUSZET/ a Társadalmi Egyesülések Szövetségének és tagja az Idősök Európai Szövetségének /EURAG/.

Más Idősügyi szervezetek

Az Életet az Éveknek Klubszövetség az idősek világának nem egyedüli országos hatókörű szervezete, de kétségkívül az egyik, vagy talán a legnagyobb azok közül.

Szövetségünk megalakulásával szinte egyidőben létrejött egy másik országos hatókörű idősügyi szervezet a NYOSZ. Teljes nevén a *Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetsége*, rövidítve Nyugdíjasok Országos Szövetsége. Ennek a szövetségnek a miénkhez hasonlóan vannak megyei szervezetei /Zalában nagykanizsai székhellyel és tizenegy klub részvételével tevékenykedik a zalai szervezetük/ és nagyjából hasonló nagyságú a klubtagsága. A NYOSZ jelenlegi **elnöke Meskó László**, a zalai szervezetének vezetője pedig **Lakatos Miklós**.

Van országos szövetsége a NAV nyugdíjasainak egri székhellyel, de működtetnek nyugdíjas tagozatot és azon belül helyi csoportokat, klubokat a különböző szakszervezetek /például a vasutasok, vagy az építőipari dolgozók, a pedagógusok szakszervezetei/, illetve politikai szervezetek /pártok/ is.

Rajtuk kívül vannak megyei vagy regionális hatókörű nyugdíjas szövetségek is. Például itt a közelünkben - Somogyban - működik, **Stikél János** vezetésével a *Nyugdíjasok Szervezetének Somogy Megyei Szövetsége*, amelynek mintegy 150 somogyi klub a tagja. Vasban Molnár Árpád elnökletével és közel 30 taggal tevékenykedik a *Vas Vármegye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetsége*.

Mellettük természetesen még számos más nyugdíjas szerveződést lehetne felkutatni azzal együtt, hogy országosan több ezer nyugdíjas klub működik.

Említettem már A NYOK-ot, a *Nyugdíjasok Országos Képviseletét* amelyik szövetségünk alapítói közreműködésével 1990-ben, több nyugdíjas szervezet közös elhatározásával jött létre. Megalakulását az a felismerés motiválta, hogy a nyugdíjasokat érő kihívásokkal szemben, csak az érdekek összefogása, együttműködése jelenthet esélyt a hatásos védelemre.

Napjainkban is a nyugdíjasok meghatározó érdekvédelmi szerveződése, a résztvevő szervezetek önállóságának sérelme nélkül, azokkal egyetértésben és képviseletükben országos szervezatként lép fel.

A nyugdíjasok és időskorúak képviseletében érdemi kapcsolattartásra törekszik a törvényhozással, a kormánnyal, a közgazgatási és a helyi önkormányzati testületekkel és az idősügyben érintett társadalmi szervezetekkel. A NYOK feladatának tekinti, hogy a nyugdíjasok élettapasztalatai és felhalmozódott nagy ismeretanyaga, szaktudása az egész társadalom javára hasznosítható legyen. Működése nyilvános, önkéntes tevékenységen alapul.

A **NYUSZET /Nyugdíjas Szervezetek Egyeztető Tanácsa/** pedig 2021. október 7-én alakult több országos hatókörű idősügyi szervezet részvételével és megállapításának célja az volt, hogy az alapítók e Tanácsban kidolgozott előterjesztések alapján tárgyalják meg, állapotjanak meg és fogadjanak el az időseket, nyugdíjasokat érintő rövid- és hosszútávra vonatkozó tervezeteket, melyek birtokában egységesen lehet fellépni a kormánynál közös céljaink eléréséért.

A NYUSZET-nek az alapításkor 7, jelenleg pedig 9 tagja van és a tagok abc sorrendben évente adják a NYUSZET elnökét, aki 2024-ben **Papp Katalin**. A tagokat a tanácsban két-két tag képviseli. Alapításkor szövetségünket Dr. Hegyesiné Orsós Éva elnök és Dr. Talyigás Katalin képviselte. Dr. Talyigás Katalin visszavonulását követően az elnök mellett Dr. Kocsis Gyula a másik képviselőnk.

A tanács mellett neves szakemberekből álló tanácsadói gárda tevékenykedik, akik szakmai elemzéseikkel, állásfoglalásaikkal segítik a tanács tagjainak munkáját.

Fentebb volt már szó az OGYIK-ról, az *Országos Gyalogló Idősek Klubhálózatáról*. Az akkori Emberi Erőforrások Minisztériuma és Monspart Sarolta közösen hozta létre ezt a szervezetet azzal a céllal, hogy az egészséges életmódot valló és sportolni, gyalogolni szerető idősek szervezett formában

hetente két, három alkalommal vezető közreműködésével szervezeten a szabadban sportoljanak, pontosabban gyalogoljanak. Az létrehozó minisztérium jogutódjaként napjainkban a Kulturális és Innovációs Minisztérium az OGYIK gazdaszervezete. Szakmai segítője a *Monspart Sarolta Egészséges Életmódért Alapítvány*. Az OGYIK céljaival szövetségünk is azonosul és ezért tagszervezeteinél szorgalmazza, hogy gyalogló klubként is ténykedjenek, és ekként jelentkezzenek is be az OGYIK klubjai sorába.

Az elmúlt két évben több mint 100 klubban tudtuk gyarapítani az OGYIK klubhálózatát. Itt Zalában, klubjaink közül 11 gyalogló klubként is nyilvántartott és emiatt megyei szervezetünk az elmúlt évben tevékenységük támogatására létrehozta Gyalogló Szekcióját.

Említeni kell még az országos hatókörű szervezetek körében a Nyugdíjas Parlament Országos Egyesületet amelyik Karácsony Mihály vezetésével alakult kis taglétszámú országos hatókörű egyesületként. Az egyesület évente hangzatos elnevezéssel „Nyugdíjas Parlamentet” szervez, ahol állítása szerint a nyugdíjasok érdekeit képviselve hoznak határozatokat, tesznek javaslatokat. Feltételes módban amiatt fogalmazok mindezzel kapcsolatban, mert ez az egyesület a nyugdíjasok országos szervezeteinek többségével kapcsolatot nem tart, nem működik együtt és emiatt e szervezetek nézetei szerint az egyesület a nyugdíjasok tényleges érdekeit nem képviseli.

II.

A társadalmi közeg, amelyben a nyugdíjas szervezetek működnek, hogyan élnek az idősek egyes csoportjai. milyen állami, társadalmi és magán elképzelések születtek meg az elmúlt évtizedekben az idősek életének keretezésére, életminőségük javítására

„Tizenöt éve vagyok nyugdíjasklubvezető elkötelezett híve a nyugdíjasklub mozgalomnak, a közösségépítésnek. Azt szeretném, ha a klubvezetői tevékenységet az önkéntes szociális segítő szakma részeként ismernék el. Azt szeretném, ha tudatosulna, hogy aki erre vállalkozik annak szüksége van a felnőttekkel való bánni tudás „művészetére.” /Kozma Ferenc/

Társadalmi kihívások a harmadik évezredben

A társadalom egymással kölcsönhatásban lévő emberek közötti történelmileg változó viszony rendszere, amely földrajzilag jól körül határolható és tagolható. Legmeghatározóbb tényezői a gazdaság, a politika a kultúra.

Az emberi életet sokféle módon strukturált közösségek, intézmények formálják és egymásra folyamatosan hatnak.

Globalizált világban élünk, ahol az egymásrautaltság, kölcsönös függőségek egy hálót képeznek.

A felgyorsult ellentmondásokkal és feszültségekkel teli világunkban egyértelműen megállapítható, hogy a Föld népességének száma egyes régiókban rohamosan nő Európában viszont csökken. A huszadik századot őszülő évszázadnak is szoktuk nevezni, vagyis olyan helyzet alakult ki, hogy ma Magyarországon a lakosságon belül az idősek aránya már átlagban meghaladta a 20%-ot. Az előre

számítások 2050-re a 60 éveseknél idősebbek körében már a 40 % hoz közeli adatokkal számolnak. Ezzel párhuzamosan a fiatal, aktív korúak száma csökken így egyre nehezebb lesz fenntartani a jóléti rendszereket.

Kitekintés

A harmadik évezred elején járunk egyáltalán ne csodálkozzon senki, ha az öregedéssel foglalkozó tudományok a gerontológia /*az időskori élettani jelenségekkel, az időskori betegségek gyógyításával foglalkozó orvostudományi ág*/, és a geriátria /*öregkori gyógyászat, az idősek egészségügyi problémáival foglalkozik*/ mára kiemelt szerephez jutottak.

Alaposabban kell foglalkozni a társadalom demográfiai helyzetével.

Az új tendenciák rendkívüli kihívást jelentenek az egyes országokon belül a gazdaságnak, az egészségügyi és szociális ellátórendszereknek a nyugdíjrendszereknek. Ez a felismerés már négy évtizede jelen van, s talán nem véletlen, hogy az ENSZ is ráirányította a figyelmet világszerte, de különösen a fejlett Nyugat Európai országokban közöttük Magyarországon is zajló változásokra.

Talán ezért is nyilvánította a 2021-2030-ig terjedő időszakot az egészséges idősödés évtizedének. 1991-től pedig október 1 az Idősek világnapja az ENSZ Közgyűlése 1990 december 14-én elfogadott 45/106 sz. határozata alapján. Hazánkban is megalakult az Idősügyi Tanács és 2004 óta évente „Idősbarát díjakat” adnak át mellyel ösztönzik az önkormányzatokat arra, hogy az alapellátáson túli helyi időspolitikára kiemelt figyelmet fordítsanak, hogy a településeken javuljon az idős emberek életminősége.

Szemléletváltozások

Az eddigiekből talán megállapítható, hogy **az időskorral kapcsolatban szemléletváltás zajlik**. Remélhetőleg csökkennek azok a sztereotípiák melyek a nyugdíjas évekhez kizárólag a testi szellemi hanyatlást kapcsoltak, az elmagányosodás a kirekesztődés tartalmait kötik. Európában és nálunk is megjelent az *idősekről alkotott pozitívabb társadalomkép az aktívabb, tevékenyebb idősor megélésének a társadalomba való integrálhatóságát hangsúlyozó nézet*. Egyre inkább érvényesül Erik Erikson megállapítása miszerint „*az időskor a fejlődés utolsó szakasza*” mely a nyugdíjba vonulás után 20-25 évig áll rendelkezésre.

Mielőtt részletesebben kitérnék a Magyarországi helyzetkép kereteinek megrajzolására fontos pár mondatot szentelni a harmadik életszakaszban használatos fogalmak tisztázására.

Az idősek életkorára a WHO meghatározása szerint használatos elnevezések a következők:

- 50-59 az áthajlás kora
- 60-74 idősödés kora,
- 75-89 idős kor,
- 90-99 agg kor.

Minden ember másként öregszik tehát ez nem egy homogén csoport.

Nagyon fontos megjegyezni, hogy talán 50 éves kor táján szembesülünk először az idő múlásával.

Más kérdés, hogy ki hogyan éli meg a saját korát, ahány sors, annyiféle öregedés.

Demográfiai változások, következmények

Nálunk a rendszerváltás után gyökeresen átalakult a társadalom. Az államszocializmust felváltotta a szociális piacgazdaság. Egy átmeneti időszakban élünk. A tulajdonviszonyokban a magántulajdon dominánssá válásával a piac szabályoz. A felülről vezérelt társadalmi hatalmi viszonyok helyett a piaci mechanizmusok, a demokratikus játékszabályok új struktúrákat hoztak létre. Az aktív emberek és az idősek is jobb anyagi helyzetben élnek, mint korábban.

A hazai népesség egyidőben fogyó és öregedő, de egyre több a hosszú életet (80 éven túl) megélő ember. A nyugdíjasok többsége ma már igényt tart arra, hogy tevékeny időskort éljen meg. Ennek megteremtését mind az állami, mind az önkormányzati és civil szerveződéseknek is fokozottabban kell segíteni! Ebben a harmadik életszakaszban felértékelődnek a helyi társas kapcsolatok önkéntes szerveződések.

A nyugdíjas klubokat a szabadság kis köreinek tartom mert a közéleti aktivitás egyik terepe lehet egy alapkö az állam és magánélet között, ahol képes az idősek érdekérvényesítésére, a társadalmi integráció elősegítésére.

A mintegy 3155 (2024 januári adat) település idősvédelmi tevékenysége kulcsa lehet az emberek közötti kapcsolati háló ápolásának az önkéntes segítő munkák végzésének.

Az aktivitást szorgalmazó szemlélet nem terelheti el a figyelmet az életkor meghosszabbításával járó modernkori betegségekről: a demenciáról és a gyakori daganatos megbetegedésekről és az ennek nyomán keletkező egészségügyi és szociális gondozás szükségleteiről. Ez komoly innovációs kihívás.

Az időskor kapujába érkező emberek- a települések nagy többségében- a legtöbben úgy érkeznek meg, hogy az elsődleges biztonságot, támaszt jelentő családtagok, a generációk együttélése, közelsége nem biztosított. A gyermekek -főleg városokba- elköltöztek, sok házasság felbomlott vagy a legtöbb esetben a férfiak hamarabb távoztak az öröklétbe ezért a nők, asszonyok egyedül maradtak. A párkapcsolatokban bekövetkezett változások gyakran negatív következményekkel járnak ez még nagyobb terhelést jelent az önkormányzatok szociális ellátórendszerére ugyanakkor lehetőséget is jelenthetnek az illetőknek a közösségekbe való bekapcsolódásra.

A rendszerváltás után radikálisan átalakult társadalmi viszonyokban lépten nyomon tetten érhető az individualizmus jelenléte és megerősödése. Tény az is hogy ebben a helyzetben nehéz a civilszférának megerősödni. A legidősebbeknél nem maradt nyom nélkül az ötvenes és hatvanas években alig támogatott alulról jövő kezdeményezések tiltása vagy korlátozása. A részvételi demokrácia csak lassan nyer polgárjogot az emberek cselekedeteiben

Sokat hallani a tudásalapú információs társadalom formálódásáról. Az idősek nagyon óvatosan közelítenek a témához, bár egyre nő az internetet használó idősek száma. Felmérések és becslések 30-40 %-nak vélik az internetet használó idősek számarányát. Mi idősek ebben az internetes világban „digitális bevándorlók” vagyunk és még nem mozgunk otthonosan benne, de már léteznek virtuális közösségeink.

Magyar viszonyaink között társadalom peremére való sodródás ellen is nagyon fontosnak tartom, hogy állami, önkormányzati támogatással az egyéni és közösségi lehetőségek tovább bővüljenek. Ma országunkban a lakosság 23 %-a tartozik az inaktív csoporthoz. A tendenciák azt jelzik, hogy ez 2050 re elérheti átlagosan a 30%-ot. Napjainkban tartós trend a demográfiában, hogy csökken az egy vagy több gyermek vállalásának hajlandósága. Hazánkban - de a fejlett világban is általános - hogy a nők később szülnék /országunkban évente 100000 gyermek jön a világra/ és az is tény, hogy az időseknél magasak a halandósági mutatók(nálunk150000/év).

Ha az öregségi indexet megnézzük azt látjuk, hogy a 15 éves és annál fiatalabb nemzedék létszáma, aránya a 60 éven felüliekhez viszonyítva nem tart lépést, sőt csökken! A témánk szempontjából talán fontos még megjegyezni, hogy az átlagéletkort alapul véve kétszer annyi év veszteséggel vannak jelen a férfiak, mint a nők.

A társadalom térbeli elhelyezkedését vizsgálva megállapítható, hogy továbbra is jelen van a főváros centrikusság. Vidéken pedig az jellemző, hogy mennél kisebb egy település annál inkább az elnéptelenedés és elöregedés és így társadalom peremére sodródás szinte megállíthatatlan. Gazdasági erőforrások csak szűkösek adóbevételek minimálisak, a több mint 2500 kistelepülésen ezért aztán az elvándorlás tovább tart miközben a helyben maradok között egyre nő az idősök száma. Az urbanizációs lejtőre került falvakban nagyon kevés a humán tőke is a szociális szolgáltatások mennyisége és minősége sem összehasonlítható a városokéval. Ezért aztán az önkormányzatok szükségszerűen az alapszolgáltatások ellátására önként társulnak. A leghátrányosabb helyzetben lévő településekről az ingázás és a külföldi munkavállalás az elköltözés gyakori. Az apró falvakban melyekben 200 fő alatti lakosság talál otthonra az ország lakosságának 16 % -a él. Zártabb közösségek: rossz közlekedéssel, sok helyen se iskola se bolt se posta egyedül a szociális étkezés, házigondozás és falugondoki szolgáltatás működik. Na itt aztán nyugdíjasklubot létrehozni is majdnem lehetetlen. Szeretném megjegyezni, hogy az egymáshoz közeli Zala megyei kistelepülések össze is foghatnának és több faluból átjárhatnának oda, ahol az idősök civilszervezete működik. Kicsivel talán jobb a helyzet az 1000 fő alatti településeken a kistalukokban. A legtöbb helyen gyönyörű természeti környezetben élnek az idős emberek. Én úgy látom erre a településcsoportra kell a legnagyobb figyelmet fordítani mert a felgyorsult elöregedés és a családtagok elvándorlása miatt a magány szorítása egyre erősebb. Alkalmi társasági összejövetelek, Idősök karácsonya, falunapok, leszármazottak találkozásai vannak, de ez szerintem kevés és rendszeres minőségi klubmozgalomra lenne szükség. Sok önkormányzat ezt még nem ismerte fel vagy azt mondja nincs rá igény, vagy arra hivatkoznak, hogy az öregek nehezen viselik el egymást és úgyis veszekednek. Ez a klubvezetői képzés talán segíthet abban, hogy szakszerűen szerveződjenek az embercsoportok és a tudatos testi szellemi és lelki erők gondozása révén javuljon az életminőség és ne a biológiai veszteségek, hanem az emberekben lévő képességek kerüljenek napvilágra. Ennek érdekében gyökeret ereszthetne a Senior Akadémiai előadássorozat, Az Idősbarát polgármesteri címért több pályázó indulhatna, valamint az Idősbarát önkormányzati országos és megyei pályázatok is ragyogó alkalom lehetnének a tükörbe nézésnek arra, hogy erjesztői, ösztönzői legyenek az esélyteremtésnek az időskorban is megélhető emberi méltóság megélésének.

III.

Lehetséges szervezeti formák a klubok számára: társadalmi vagy civil szervezet, klub, egyesület, alapítvány, szövetség (mi a különbség az egyes formák között; jogszabályi, adminisztrációs kötelezettségek, alapszabály, működési szabályzat, adatkezelés, vezetés, finanszírozás, más előnyök és hátrányok

Az idősök közösségi élete számos szervezeti formában ölthet testet. Éppen emiatt nem árt tisztában lennünk a különböző lehetőségek előnyeivel, hátrányaival, kötelezettségekben megnyilvánuló különbségekkel.

Ezek áttekintése előtt azonban kanyarodjunk el két gyakran hallott fogalom felé: társadalmi szervezet, civil szervezet szokták mondani. Nézzük meg mit is takarnak ezek a meghatározások.

A társadalmi szervezet, egy gyűjtő fogalom. Ebbe a körbe tartoznak a civil szervezetek, a szakszervezetek, a pártok, az egyházak, az egyesületek és alapítványok és minden más nem állami szervezet amelyik összhangban van az alkotmánnyal /alaptörvénnyel/ és létrehozását, működését a törvény nem tiltja.

Nem tartoznak a társadalmi szervezetek körébe a fegyveres szervezetek /honvédség, rendőrség stb./ és a gazdasági társaságok /polgári jogi társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság,

részvénytársaság, egyesülés, tröszt stb./). Ugyancsak nem tartoznak ebbe a körbe az állam és az általa létrehozott állami és közigazgatási szervezetek, önkormányzatok, és igazgatási feladatokat is ellátó köztisztviselők, kölcsönös biztosító egyesületek.

A fentiekből következik, hogy a civil szervezetek részei a társadalmi szervezeteknek, de fogalomkörük annál szűkebb.

Civil szervezet tehát olyan **társadalmi szervezet**, amely nem anyagi haszonszerzés céljával, önkéntes alapon a közjó javára működik, önszabályozó, önszerveződés.

Általában a következő feltételeknek való megfelelés esetén beszélünk civil szervezetről.

- Tehát: nem állami, kormányzati szervezet és nem függ közvetlenül a kormánytól, nem tagozódik be az állami szektorba,
- önszerveződés, azaz saját akaratból jöttek létre és ez határozza meg működési elveiket is,
- nem haszonorientált gazdálkodó **/nonprofit/ szervezetek**, bár a civil szervezetek is folytathatnak gazdasági tevékenységet egyéni haszonszerzési cél nélkül és az esetleges gazdálkodási hasznot céljaik megvalósítására költik,
- intézményes formája van /működési szabályzata, alapító okirata, alapszabálya van, rendelkezik szervezeti formával és folyamatosan működik és esetlegesen jogi személy,
- önszabályozó, azaz szabályait maga alkotja, a közös döntések végrehajtását a tagjai maguk ellenőrzik,
- önkéntes, öntevékeny, jótékony – ez a tevékenységre, a vezetésre és a neki nyújtott adományokra is általában
- közvetlenül vagy közvetve a közjót szolgálja és ehhez általában nem szükséges formális jogi minősítés, azaz a közhasznú szervezetek körébe való besorolás sem. /Ez utóbbi egy államilag is elismert olyan jogi besorolás, amelynek révén az állam az ide besoroltaknak előnyöket nyújthat./

Nem sorolják a civil szervezetek közé a **pártokat** /amelyek politikai szervezetek és céljuk az állami irányítás, a kormányzati hatalom megszerzése/, az egyházakat /amelyek hierarchikus vallási alapon szerveződött szervezetek/ és a szakszervezeteket /amelyek tagjaik munkajogi érdekeit szolgálják/

Fontos tudni, hogy léteznek országhatárokon átnyúló, úgynevezett **nemzetközi társadalmi szervezetek** is. Ezek legismertebbje az 1863. február 17-én a svájci Genfben alapított és 1864. augusztus 22-én elfogadott „Genfi Egyezmény” alapján működő **Nemzetközi Vöröskereszt**.

A jelenleg hatályos magyar szabályozás civil szervezetről a civil társaságot, az egyesületet /ideértve a szövetséget is/ és az alapítványt ismeri el.

A leírtakból következik, hogy **az idők által létrehozott idősügyi szervezetek** /klubok, polgári társaságok, egyesületek /szövetségek/, alapítványok és az alapítványok által létrehozott klubok/ **a társadalmi szervezetek körébe tartozó civil szervezetek**.

Ezekután vegyük sorra e szervezetek lehetséges szervezeti formáit.

Ha egyszerűségi rangsort kellene felállítani, a **klub** a legkézenfekvőbb szervezeti forma. Előnye, hogy nincsen bírósági bejegyzési adminisztráció, cserébe emiatt azonban nem jogi személy: nem jogosult pl. adózási kedvezményekre. Gyakorlatilag civil szerveződés, azonos érdeklődésű emberek társasági életének színtere. A Magyar Nyelv Értelmező Szótára szerint a klub **társaskör**. A jelenleg hatályos polgári jogi szabályokban ez a társasági forma nem is szerepel, inkább bizalmi/baráti jellegű személyek önszerveződése. Lehet belső szabályuk a működésre, szabad a ki-belépés, szedhetnek tagdíjat és létrehozhatnak saját vezetőséget, a tagok döntése alapján társulhatnak önállóságuk megtartása mellett más klubokkal, tagjai lehetnek más társadalmi szervezetnek, civil szervezetnek.

A klubok nem csak életkor alapján /idősek klubja/, hanem hasonló foglalkozás, azonos érdeklődés, hasonló műveltség, azonos iskola, közös társadalmi érdeklődés, közös szórakozás, ismeretszerzés, sport, egészségtudat, betegségmegelőzés, hasonló betegségből való kilábalás stb. céljából szerveződhetnek.

A klub közös néven a társadalmi életben, közéletben részt vehet ugyan, a nyilvánosság előtt saját nevében szerepelhet, de nem saját nevében nem nyithat bankszámlát, nem igényelhet adószámot, áfa-körbe nem, léphet be és többnyire nem indulhat pályázatokon sem.

Kérdésként merül fel, hogy akkor támogatást tagjain kívüli körből elfogadhat-e. Természetesen igen. Elfogadhat természetbeni, vagy pénzbeli támogatást is, amelyek elszámolása az adományozóval egyeztetett formában kell, hogy megtörténjen.

Különösen kis településeken gyakori, hogy a települési önkormányzat éves költségvetése terhére működési támogatást, költségkeretet határoz meg a faluban működő nyugdíjas klub, idősek klubja javára. Fontos tudni ezzel kapcsolatban, hogy ez esetben nem a klub lesz az ezzel az összeggel gazdálkodó szervezet, az összeggel továbbra is maga az önkormányzat gazdálkodik számlasképes felhasználóként, a klub csupán a költségkeret felhasználási céljait határozza meg saját működése keretében. /Természetesen más a helyzet, ha a klub bejegyzett egyesület mert akkor a támogatási összeg a számlájára kerülhet és azzal önmaga gazdálkodik/.

Szükséges arról is beszélnünk, hogy a most tárgyaltak szerint a klub /társas kör/ egy működési forma, amelynek elnevezése bármi lehet /csoport, tánckör, társaság, társaskör, baráti közösség, ötyeklub, ökörkör, nótázók társasága stb., / sőt miután szabad névválasztás van a bejegyzett egyesület /ez egy másik működési forma/ elnevezésben ugyancsak használhatja a klub megnevezést /vagy bármilyen olyan nevet, amit más még nem használ és megfelel a jóízlésnek és a nyelvtani szabályoknak/.

Ahogy fentebb már említettünk civil szervezetek körében az első szervezeti forma a **civil társaság**. Erről a szervezeti formáról tudni kell, hogy bár a jogalkotó a civil társaságok körébe beiktatta és szabályait is meghatározta, nem vált széles körben elfogadottá. Nagyon kevés civil társaság működik ebben a formában. Az idősügyi szervezetek köréből például a környékünkön nem tudom egyről sem, hogy *civil társaságként* működjön. Csupán közbevetőleg említenéd, hogy a civil társaság – mint civil szervezeti forma – nem keverendő össze a *polgári jogi társasággal*, ami gazdasági társasági forma.

Tekintsük át akkor elsőnek a *civil szervezetre vonatkozó szabályokat*. Ezek szerint ez egy egyszerű civil szervezeti forma, amelyet természetes személyek /emberek/ hozhatnak létre. Már két személy elegendő a létrehozásához. A létrehozáshoz szükséges egy *civil társasági szerződés megalkotása és elfogadása*. Ez a szerződés mindaddig hatályban marad míg a társaság tagjainak száma egy főre nem csökken. Belépni a civil társaságba civil társasági szerződéshez való csatlakozással /aláírásával/ lehet. Tevékenysége nem irányulhat gazdasági érdek megvalósítására – arra ott a már említett polgári jogi társaság – hanem közösségi célú tevékenység megvalósítására, összehangolására szolgál. Vagyonhi hozzájárulás nélkül is létrehozható és működésre a polgári jogi társaságra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, a megszorítással, hogy az ügyvitelre kijelölt tag /elnök, vezető/ kivételével a tagságot bármely tag azonnali hatállyal felmondhatja. Létrehozása nem igényel bírósági, vagy hatósági bejegyzést, regisztrációt, nem jogi személy. A civil társaság bankszámla nyitására jogosult /kötelezett/.

A magyar jogszabályokban további civil szervezetként megjelölt szervezetek **az egyesület /szövetség/ és az alapítvány**. Ezek legális működése alapfeltételeként a törvény *állami /bírósági/ regisztrációhoz kötöttséget határoz meg*. A bírósági /törvényszéki/nyilvántartásba vétellel e szervezetek jogi személyiséget kapnak, úgynevezett **jogi személylé** vállnak. A Ptk. (2013. évi V. tv.) és a civil törvény (2011. évi CLXXV. tv.) szabályozza működésüket.

Kettőjük közötti alapvető különbség az, hogy az egyesület embereket, személyeket /természetes és jogi személyeket/ egyesít, tagsággal rendelkezik, míg az alapítvány vagyont egyesít meghatározott célra és tagsága nincs. Az egyesület az egyesülési jog alapján szerveződik, az alapítvány pedig polgári jogi szabályok alapján jöhet létre.

A piramis csúcán a **szövetség** (ez is egyesületi forma) áll, jogi személyként további jogi személyeket (alapítványokat és egyesületeket), illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteket vagy civil társaságokat (pl. klubokat) tömörít – a szövetség tagja természetes személy nem lehet. A szövetség

működésére is az egyesületre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Az Életet az Éveknek Klubszövetség is szövetségként ténykedik.

Közös e szervezetekben, hogy elsődleges tevékenységük nonprofit, azaz nem irányulhat főként vállalkozásra, gazdasági haszonszerzésre. Arra ott vannak a gazdasági társaságok. A civil szervezetek lényege a közösségi szolgáltatás – többnyire állami/önkormányzati feladatokat egészítenek ki. Igen, nekünk, nyugdíjasoknak jogunk van végre élvezni az életet, tartalmasan tölteni a szabadidőnket – a kezünket fogni nyilván nincsen kormányzati kapacitás, cserébe lelkes emberek szerveződnek a cél érdekében helyi-, országos-, sőt globális szinten. Ehhez kell egy keret. Ezt biztosítják ezek a szervezetek.

Lássuk a részletszabályokat.

Egyesület: Létrehozásához legalább 10 alapító tag szükséges, akik szabad akaratukból alapító közgyűlésen döntenek az egyesület megalapításáról. Egyben elfogadják a működés alapfeltételeit meghatározó Alapszabályt, és megválasztják az egyesület ügyvezető szervét /elnökséget/ és képviselőjét /elnök/. Az alapító létszám később, a működés során sem eshet a 10 fős limit alá. Az Alapszabályban meg kell nevezni a létrehozás célját, és azt a tevékenységet, amellyel az egyesület a cél elérésére törekszik. Az egyesület céljának az Alaptörvénnyel összhangban kell állnia, és annak deklarálását a törvény nem tiltja. Az Alapszabály szabadon módosítható. Megalakulását követően kezdeményezni kell a nyilvántartásba vételt (korábban az alakuló üléstől számított 30 napon belül, mára ez az időbeli korlát megszűnt) az illetékes törvényszéknél. Az alapítványtól eltérően a tagok önszerveződése kiemelt szerepet kap, ez egyben hátrány is néha: a legfőbb döntéshozó szerv összehívása, döntésképesége néha fizikai/földrajzi (a nyugdíjasoknál –valljuk be szomorúan- egészségügyi) akadályokba ütközhet. Némi segítség a covid hozománya, az online tér: ha az alapszabály megengedően rendelkezik róla, ma már lehetséges közgyűléseket, elnökségi üléseket tartani internetes úton - de ennyi ember idejének összehangolása szervezőmunkát igényel.

Tény, hogy a személyes jelenlét összehangolása nehezebb, de cserébe az egyesületi tagok átélhetik a demokrácia minden szépségét és buktatóját.

Az egyesület tagjai főként természetes személyek (lehet jogi személyek is). Az alakuló ülésükön az alapszabály elfogadásához legalább 10 személy egybehangzó akaratnyilatkozata szükséges.

Legfőbb szerve a tagok összességéből álló **közgyűlés**, amely minden kérdésben ügydöntő jogkörrel bír. Évente össze kell hívni legalább egy alkalommal az Alapszabály erre vonatkozó előírásai szerint.

Más szervei között elsőként az **elnökséget** kell említeni. Ez testület a jog szavával élve az egyesület **ügyvezető** szervezete. Az elnökség 3-5 fős létszámú, és két közgyűlés között ténylegesen vezeti az egyesületet /az Alapszabályt azonban nem módosíthatja/. Az elnöknek is lehet két elnökségi ülés közötti időben ügydöntő jogosultsága – *ha az alapszabály ezt megengedi* – de ezzel kapcsolatban az a fő szabály, hogy döntéseiről a következő elnökségi ülésen be kell számolnia és az elnökség jóváhagyását kell azokra kérnie. Az elnökség rendelkezik a bankszámla felett, és aláírásra az elnökség tagjait /az elnököt/ feljogosítja. Az **elnök** képviseli az egyesületet harmadik személyek, a hatóságok előtt és vezeti a testületi /elnökségi és közgyűlési/ üléseket. Az elnökség kötelezettsége az is, hogy a tagokról naprakész névjegyzéket köteles vezetni. A hozott határozatokról, azok végrehajtásáról az elnökség „határozatok tárát” vezet.

Külön egyesületi szerv lehet még a **felügyelő /ellenőrző/ bizottság** amelynek jogosultsága, hogy az egyesület törvényes és alapszabály szerinti működését ellenőrizze.

Az utolsóként bemutatott civil szervezet az **alapítvány**.

Alapítványt bármely természetes, vagy jogi személy /vagy ezek társulása/ - *alapítóként* - létrehozhat. Az alapítványnak tagsága nincs. **Az alapítvány közérdekű cél megvalósítására rendelt vagyontömeg.** Az alapító saját vagyonából, a vagyon egy elkülönített részből bármilyen **tartós közérdekű cél** (és ez lehet konkrét közösségi intézmény vagy személy támogatása is) érdekében létrehozhatja ezt a szervezeti formát. A létrehozás *Alapító Okiratban* történik. Az alapítónak az alapító vagyont az alapítvány részére rendelkezésre kell bocsátania. Az alapítvány vagyont az alapító okiratban létrehozott és az *alapítótól független kuratórium* kezeli. A kuratórium gondoskodik az alapítvány vagyonának az alapítvány célja szerinti működtetéséről, felhasználásáról. Az alapító nem szólhat bele az alapítványi vagyon felhasználásába, de ellenőrizheti annak rendeltetészerű

felhasználását és ha azt tapasztalja, hogy a kuratórium nem rendeltetésszerűen használja a vagyont akkor végső soron a kuratóriumot, vagy annak tagját visszahívhatja. Az Alapító okiratban megnevezett alapítói cél utólag nem módosítható. Ha ez nem teljesíthető akkor a bíróság az alapítványt megszüntetheti. Ha pedig a cél megvalósul, vagy az alapítványt meg kell szüntetni. Alapítványt az alapító nem szüntetheti meg, a megszűnést minden esetben a bíróság mondja ki. Arra azonban van mód, hogy az alapító az alapítvány működésének idejét meghatározott feltételhez, vagy időponthoz kösse és ezek bekövetkezésekor az alapítvány megszűnik /megszűnését azonban ekkor is a bíróság állapítja meg/.

Joggal felmerülő kérdés lehet, hogy ha azt mondjuk, hogy az alapítványnak nincs tagsága akkor mégis hogyan lehet az, hogy egyes nyugdíjas klubok alapítványi klubként működnek? Ebben nincs ellentmondás mert, ha az alapítói cél megvalósítása megengedi akkor ennek érdekében a kuratórium létrehozhat civil szervezetet – esetünkben nyugdíjas klubot – és az alapítványi célt ezen civil szervezet működtetésén keresztül valósítja meg.

Sőt az is előfordulhat, hogy az alapítvány kifejezetten a nyugdíjas klub működésének támogatására hozza létre az alapító!

Az egyesületre /szövetségre/ és az alapítványra is vonatkozó közös szabályok körében a legfontosabb, a létesítő okirat - ami az **egyesület esetén az Alapszabály, alapítvány esetén az Alapító Okirat** - kötelező tartalmát a Ptk. szabályozza. Amennyiben ezen kötelező elemet mindegyiket a létesítő okirat nem tartalmazza, a törvényszék a szervezet bejegyzését végső soron megtagadja. Természetesen a kötelező elemek mellett a létesítő okirat tartalmazhat velük összhangban más, a létrehozók által fontosnak ítélt szabályokat, előírásokat is. E mellett a szervezet részletes működési szabályait lehetőség van úgynevezett **Szervezeti és Működési Szabályzatban (SzMSz)** foglalni, és a létesítő okiratban erre hivatkozni, de a bírósági nyilvántartásba vételhez ezt nem kell benyújtani.

Amennyiben a szervezet pályázat/segély/ösztöndíj/stb. programokat szervez, érdemes ezek eljárási szabályait (résztevői jogosultság, elbírálás, kiutalás módja stb.) akár SzMSz részeként, vagy akár külön dokumentumba részletesen írásba foglalni.

Mindkét szervezet az alakulása /alapítása/ napjától létrejön, de hatályos működését csupán a bírósági nyilvántartásba vételt követően kezdheti meg. A nyilvántartásba vételt a szervezet képviselőjének /alapítónak/ kell meghatározott formanyomtatványon kezdeményezni. Ennek benyújtása mellékleteket is megkövetel /pld. egyesületnél az alapító ülés jegyzőkönyve, eredeti jelenléti ív, alapszabály, a megválasztott tisztségviselők összeférhetlenségi és tisztség elfogadó nyilatkozata stb./.

A bejegyzéssel mindkét szervezet jogi személyé válik és e minőségében jogviszonyoknak saját neve alatt válhat alanyává /kedvezményezettjévé vagy kötelezettjévé/.

bejegyzést követően van számlanyitási, adószám igénylési kötelezettség is. Mindkét szervezet gazdálkodásra kötelezett és ennek kapcsán meg kell felelnie a pénzügyi, gazdálkodási szabályoknak. Habár az egyesület tagja az egyesület tartozásaiért nem felel, mégis az egyesület megválasztott ügyvezetésének, illetve az alapítvány kuratóriumának tagjai a szervezet cél szerinti és szabályok szerinti működéséért a törvényes keretek között saját vagyonukkal is felelnek.

Mindkét szervezetnek kötelezettsége van az adóhatóságok felé bevallás és adatszolgáltatás területén az arra vonatkozó szabályok szerint, a bíróság felé is május 30-i határidővel adatszolgáltatási és beszámolási kötelezettség áll fent. Kötelesek betartani adatkezelési szabályokat mert egyesületnél legalább a kötelező tagnyilvántartás miatt, alapítványnál a működés körében személyes adatok kezelése is felmerül. Ugyanakkor nem vitásan a klub is kezelhet személyes adatokat, ha tagjairól nyilvántartást vezet.

Az éves beszámoló készítése minden jogi személyiségű civil szervezet számára kötelező. **Egyszerűsített beszámolót** készíthet és egyszeres könyvvitelt vezethet a szervezet, ha éves összes bevétele két egymást követő évben nem haladja meg az 50 millió forintot. **Könyvviteli szolgáltatót** (mérlegképes könyvelőt vagy könyvvizsgálót) kell azonban megbízni, ha két üzleti év átlagában az összes bevétele meghaladja a 10 millió forintot. **Kötelező a könyvvizsgálat**, ha az éves összes bevétel az üzleti évet megelőző két év átlagában meghaladja a 300 millió forintot. A civil szervezetnek kötelezettsége az is, hogy az elkészített beszámolót nyilvánosságra hozza, közzétegye.

Gyakran hallott fogalom a **közhasznú szervezet** is. Röviden beszéljünk erről is.

Közhasznú szervezetté minősíthető az a Magyarországon nyilvántartásba vett közhasznú tevékenységet végző szervezet, mely létesítő okirata megfelel a civil törvény rendelkezéseinek, és tisztségviselői nyilatkoztak a kizáró és összeférhetetlenségi körülmények tekintetében, illetve mely az előző két lezárt üzleti év beszámolója, illetve közhasznúsági melléklete alapján igazolja, hogy megfelelő erőforrással és megfelelő társadalmi támogatottsággal rendelkezik. Közhasznú tehát egyaránt lehet egyesület /szövetség/ és alapítvány is. A közhasznúvá minősítést magának a civil szervezetnek kell kérelmeznie /formanyomtatványon/ a nyilvántartásba vétele ügyében is eljáró törvényszéknél.

Mindebből következik, hogy a szervezet nyilvántartásba vételével egyidejűleg közhasznú jogállás nyilvántartásba vétele iránti kérelem nem terjeszthető elő, mert a közhasznúság megállapítása iránti feltételeket kizárólag a már két lezárt üzleti év beszámolójával rendelkező szervezet tudja igazolni.

A törvény azt is meghatározza, hogy mely tevékenységek minősülnek közhasznúnak.

Miután áttekintettük ezeknek a szerveződéseknek sajátosságait vegyük számba röviden azt is melyeknek milyen előnyei és hátrányai lehetnek.

A klubnak /társas körnek/ előnye, hogy mentesül az jogi személyként működő szervezetekkel szemben, hogy mentesül a jelenős nagyságú adminisztrációs tehertől, de hátránya, hogy saját nevében nem lehet alanya jogoknak és kötelezettségeknek, pályázatokon pedig emiatt nem indulhat.

A jogi személyiségű civil szervezetek /egyesület, szövetség, alapítvány/ előnye, hogy szervezetének rendszere, működése jogilag szabályozott és emiatt könnyen áttekinthető, saját nevében lehet alanya jogoknak és kötelezettségeknek, indulhat civil szervezetek részére kiírt pályázatokon, fogadhat el és kezelhet támogatásokat, adományokat. Hátránya viszont a jelentős adminisztrációs, beszámolási, pénzkezelési stb. kötelezettség.

IV.

A működés módja, módszere, kollektív vezetés, elnöki feladatok, vezetővel szembeni elvárások /empátia, rugalmasság, határozott képviselő, következetesség/

Ebben a fejezetben alapvetően arról beszélünk, hogy hogyan is kell működnie egy nyugdíjas klubnak, pontosabban arról, hogyan is kell működtetni egy nyugdíjas klubot. A fejezet elkészítésében Zsámbokiné Buday Anna a Győr-Moson-Szolnok Vármegyei Klubtanács elnöke volt segítségünkre és ebből adódóan e fejezetben, ha példákra hivatkozunk akkor azok az ő vármegyéjéből származnak. Az előző fejezetekben már beszéltünk arról, hogy egy jogi személyiségű szervezet működésének kereteit, a szervezeti felépítést a létesítő okiratban meg kell határozni. *Klub esetében is – erről ugyancsak beszéltünk már - indokolt a működési keretek megfelelő kialakítása.* Ezek a keretek általában a taggyűlés /közgyűlés, küldöttgyűlés/ vezető testület /elnökség/ elnök hármását jelentik egymástól elkülönített hatáskörökkel. Mellettük működik a klub /egyesület, szövetség/ ellenőrző szervezete amelyik a szabályosságot kontrolálja, és egyes szakfeladatok – mondjuk kulturális, sport,

üdülés vagy kirándulás szervezési feladatok - hatékonyabb megvalósítására létrehozhatók más szerveződések is /például bizottság, munkacsoport stb./

Magunk is teljes mértékben osztjuk Zsámbokiné Buday Anna ezzel kapcsolatos álláspontját, aki a következőket írja.

Mivel önkéntes és közös célok érdekében működő szervezetekről van szó, ezért *kiemelt szerepe van a kollektív vezetésnek*. Főként az egyesületek esetében a taggyűlések létrehozhatnak megfelelő vezető testületet. Meg kell határozni a testület megválasztásának szabályait. Javaslat, hogy ennek előkészítése során a legteljesebb mértékben vegyék figyelembe a civil szervezet teljes tagságának véleményét.

A szervezeti és működési szabályok kialakításánál javasoljuk figyelembe venni a civil szervezet nagyságát, az esetlegesen eltérő érdeklődési köröket. A vezető szervet/testületet ugyanezen elvek figyelembevételével célszerű megválasztani az alapokmány előírásai alapján. Amennyiben a bekövetkezett változások, megváltozott tagsági igények indokolják, javasoljuk a működési szabályok felülvizsgálatát, a megfelelő döntéshozó szerv által történő módosítását.

Legyenek a klubok rugalmasak hisz a módosítások a tagság igényét szolgálják.

A szervezeti kérdéseknél is fontosabb lehet a személyi döntések megfelelő előkészítése, a vezetés szélesítése, racionális munkamegosztás kialakítása.

Ne a vezető akarjon mindent egyedül megoldani, mert ennek komoly gátja a teherviselő képességünk, de nagy segítséget nyújthatnak az egyes területeken nagy tapasztalattal, gyakorlattal rendelkező vezetőtársak vagy klubtagok.

Ez jelentős erőket mozgíthat meg, a vezető ilyen esetben a megosztott feladatok összehangolására, a megosztott vezetés felelőseinek koordinálására helyezze a hangsúlyt.

Javasoljuk, hogy időnként tekintsék át a közös munka tapasztalatait, vonják le a szervezeti rendszerre és a személyekre vonatkozó következtetéseket is.

Elsősorban **a klubon belüli feladatokhoz próbáljuk megkeresni a legmegfelelőbb személyeket**. Bízassuk tagjainkat kezdeményezésre, a jó ötletek megvalósítását bízuk az ötletgazdákra megfelelő támogatás biztosításával.

A klub és egyesület kifelé történő képviselését vezető látja el, de a korunk, egészségi állapotunk figyelembevételével legyen megfelelő vezetőtárs is. Ezeknek a vezetőtársaknak érdemes olyan feladatot is adni, amivel segítheti a közösségekben néha előforduló nézeteltérések rendezését. Ilyen feladatokkal a nagy empátiával, vezetői tapasztalattal rendelkező személyek foglalkozzanak.

A szervezet képviselésének minden területére érdemes nagy figyelmet fordítani, hiszen klubjaink nem szigetként működnek, hanem számtalan kapcsolatuk van más szervezetek felé.

Együttműködnek más klubokkal, nyugdíjas szervezetekkel és természetesen tagjai a megyei szervezeteknek is.

A megyei klubtanács /megjegyzés: Győr-Moson-Sopron megyében a megyei szervezet klubtanácsként működik/ maga is támaszkodik a klubokra, közösen alakítja ki a megyei programot, közvetlen kapcsolatot tart a klubvezetőkkel, javaslatokat juttat el feléjük és várja az észrevételeket, javaslatokat, ajánlásokat.

A klubok csatlakozásának, létszám változásának megfelelően igyekszik hangsúlyozni, hogy a korábban megfogalmazott elvek alapján javasoljanak- lehetőleg területarányosan - tagokat a klubtanácsba is.

A működés jellegéből következően itt kiemelt szerepe van annak, hogy megfelelő munkamegosztás alakulhasson ki és vállalt feladatának képes legyen eleget tenni.

Mindezen feladatoknak eleget tenni csak a társult klubok vezetőivel történő konstruktív együttműködéssel lehet eleget tenni.

Zsámbokiné Buday Anna gondolatai ugyancsak megerősítik azt a megállapítást, hogy **egy szervezet - például egy nyugdíjas klub, egyesület hatékonysága, eredményessége nagyban függ attól, hogy mennyire jók az alkalmazott munkamódszerei**. A leírtak alapján a klubok számára ajánlott munkamódszerek köréből kiemelhetők a következők: a kollektív vezetés gyakorlata, a tervezésmunkaterv készítés és végrehajtás, a feladatok megosztása, felelősök kiválasztása, beszámoltatása, a figyelem a tagsága és a tagok véleményére, a segítőkészség, a megvalósításra váró programokra való megfelelő felkészülés és a kapcsolatok rendszeres ápolása. E munkamódszerekről több helyen beszéltünk már ebben az írásban és emiatt itt most csupán azokhoz fűzünk magyarázatot, amelyek másutt még részleteiben nem kerültek megtárgyalásra.

A vezetés formáját tekintve **lehet egyszemélyi vagy kollektív (testületi)**. A testületi vezetést úgy kell érteni, hogy a testülethez tartozó tagok összessége hoz döntéseket többségi elv alapján, de az is belátható, hogy az összes vezetői feladatot a kollektív vezetés nem tudja kellő hatékonysággal maradéktalanul ellátni, csupán csak azért sem, mert nem ülésezik állandó jelleggel. Az ülések közötti döntésekkel kapcsolatban, amelyeket általában az elnök hoz meg az elnökségnek való utólagos beszámolási kötelezettséggel /amelyről az elnökségnek döntenie-e kell elfogadja-e vagy sem/. A feladatok hatékony végrehajtása érdekében törekedni kell arra, hogy érdekében a testületi szervek kellő gyakorisággal ülésezzenek

Alapvető *elnöki feladat* a testületi ülések /taggyűlés, közgyűlés/ összehívása, azok vezetése, a szervezet képvisellete, kapcsolattartás más szervezetekkel, intézményekkel, támogatókkal és segítőkkel, polgármesterrel és más személyekkel, a megyei szervezettel, és annak tagjaival, valamint működés koordinálása, a programok megvalósításáról gondoskodás, a klubtagokkal való közvetlen kapcsolat kialakítása. E feladatok még a kollektív, testületi vezetés megléte esetén is számosak és ezért **az a jó gyakorlat, ha megoszlanak a feladatok**.

Alapvető és éppen ezért kerülendő hiba az, amikor az elnök vagy az elnökség minden feladatot maga akar megoldani. Ez túlzott leterheltséghez, kiégéshez is elvezethet. Emiatt helyes gyakorlat az, ha ez egyes programok felelősének, vagy a felelős segítőjének a programhoz értő, megfelelő tudással rendelkező személyt kérünk fel. A kellő tudással rendelkezővel aztán könnyen át tudjuk beszélni a programmal szemben támasztott elvárásokat, a megvalósítás lehetőségét.

Fontos dolog, hogy a felkért felelős a személyét nem érezze magára maradottnak a feladat megvalósítása során ezért kísérjük figyelemmel tevékenységét és ne feledkezzünk meg beszámoltatásáról, illetve a program megvalósítása után tevékenysége értékeléséről sem. A vezetővel /elnökkel, elnökhelyettessel, elnökségi tagokkal/ *szemben elvárás*, hogy kellő empátiával, megértéssel viselkedjenek klubtársaikkal szemben, a felmerült problémákat rugalmasan kezeljék, legyenek kompromisszum képesek, mindamellettt azonban határozottan és következetesen álljanak ki klubjuk /egyesületük/ érdekeiért.

A fentiekkel kapcsolatban kell megemlítenünk Zsámbokiné Buday Anna által adott helyzetelemzést, amely szerint ottani *klubjaik többsége hosszabb ideje működik, új klubok alig alakulnak*.

A klubvezetők zöme hetven pluszos életkorba tartozik és *gondot jelent a fiatalítás*.

A klubvezetésbe igyekeznek bevonni fiatalabbakat azzal a céllal, hogy ismerjék meg a klub belső életét. Szinte minden klubban gondot jelent a klubvezető váltás. Nagyon nehezen tudnak a klubon belül új vezetőt találni. Ritkán adódik csak olyan helyzet, hogy 2 jelölt közül kell választani. Leggyakrabban 1 jelölt van és a "rég" klubvezetőt elnökségi tagként megválasztják. Így próbálják az új vezetőt segíteni. A klubok fele bejegyzett egyesület és ott három-öt fős elnökség működik. Nem minden klub készít egész évre munkatervet, hanem csak félévre. A második féléves munkaterv elkészítése a klubok nyári szüneti leállása előtt történik. Év végén minden klubban megtörténik az

évértékelés, erről általában jegyzőkönyv készül. Minden év elején az első klubvezetői értekezleten megismerkedünk az új klub vezetőikkel. Természetesen vannak olyan klubvezetők, akik számunkra már nem ismeretlenek, mert a régi klubvezető már hozta magával az értekezletekre, hogy ismerkedjen a klubmozgalommal. Ez a szerencsésebb megoldás mert itt zökkenőmentesen történik a vezetőváltás.

V.

Munkaterv, beszámoló, gazdálkodás, tagdíj, programok tervezése és megvalósítása

Ebben a fejezetben gyakorlati ismeretekről lesz szó.

Munkaterv készítés és végrehajtása

Minden szervezet – így természetesen a nyugdíjas klub - jó működésének is elengedhetetlen feltétele, hogy munkáját átgondolt éves munkaterv alapján végezze.

A munkaterv az a dokumentum, amelyet a szervezet vezetése azért készít el, hogy az alapján tervszerűen tudja a szervezet előtt álló feladatokat az év során megvalósítani.

Készítésének folyamata már általában az előző év vége felé megkezdődik azzal, hogy megkérdezi a szervezethez tartozókat, hogy milyen programokat szeretnének megvalósítani a következő év során, A beérkezett javaslatok, elvárások, szervezeten belüli, vagy más szervezetek tapasztalataiból összegyűjtött jó ötletek alapján összeáll az éves munkaterv tervezete.

Érdemes feljegyezni év közben is azokat az ötleteket, javaslatokat is, amelyen a szervezeten belül is megvalósíthatónak tűnnek és ezeket ugyancsak bele lehet foglalni a tervezetbe. Olyan programot azonban nem érdemes munkatervbe foglalni, ami nem találkozik az igényekkel.

A tervezet akkor lesz végleges, ha azt a szervezet legfőbb döntéshozó szerve jóváhagyja. Egy nyugdíjasklubnál a legfőbb döntéshozó szerv a taggyűlés.

Szövetségünknel nem csak a klub, hanem a megyei szervezet és az országos elnökség is készít munkatervet. A megyei munkaterv készítéséhez a megyei elnökség általában kér javaslatot a megyében működő kluboktól és az ő javaslataikat is mérlegelve készül el a megyei munkaterv. A megyei munkatervet a megyei klubvezetői értekezlet fogadja el, véglegesíti. Az országos munkaterv pedig a megyei munkatervekre, az országos bizottságok programjavaslataira épül és azt pedig az országos küldöttgyűlés hagyja jóvá.

Tartalmára nézve a nyugdíjas klub munkaterve akkor éri el célját, ha az minden lényeges elemet tartalmaz az elfogadó szervezetre vonatkozóan, kellően tagolt, az abba beépített programokat kronológiai sorrendben, elkülönítetten tartalmazza. Az elkülönítésnél arra kell gondolni, hogy jó, ha a szervezeti és a szakmai programok külön-külön fejezetbe kerülnek a munkatervbe. Szervezeti programok alatt az elnökségi üléseket, taggyűléseket kell érteni. Szakmai programok pedig a kulturális, sport, kirándulási, ünnepi és más egyéb betervezett feladatok. Az is helye, ha a munkaterv

foglalkozik a gazdálkodási feladatokkal is /értve alatta a tagdíjak beszedési idejét, támogatások igénylését, a kiadások megtervezését, és a taggyűlés felé való elszámolás idejének tervezését/

A munkaterv akkor megfelelő, ha a programoknál tartalmazza azok megvalósításának határidejét /esetleges részhatáridőket is például a program meghirdetésére, az arra való jelentkezésre és a megtartására/ és a felelős vagy felelősök megnevezését is.

A munkatervet érintő feladat még -bár nem tartozik hozzá -, hogy időszakosan, illetve az év lezárásaként számot adunk annak teljesítéséről /és az esetlegesen elmarad programok elmaradásának okairól/. Ehhez a gondolatkörhöz tartozóan beszélni kell arról is, hogy év közben is *merülhetnek fel olyan javaslatok, program lehetőségek, amelyen nem voltak előre láthatók* és ezért nem kerültek bele a munkatervbe. Amennyiben ilyenek adódnak azok *megvalósítását érdemes megfontolni és csupán azért, mert nincsenek benne a munkatervben nem szabad elvetni a megvalósításukat.*

Az ilyen programokra is igaz azonban, hogy megvalósításukat át kell gondolni, a végrehajtásuk felelősét ki kell jelölni és részére a lebonyolításra ésszerű határidőt is meg kell határozni.

Beszámolás, éves beszámoló

Említésre került már az éves beszámoló készítés kötelezettsége a szervezetekről szóló III. fejezetben, ahol leírtuk, hogy a *jogi személyként bejegyzett civil szervezeteknek kötelezettsége éves beszámolót* készíteni és azt a létesítési okiratba foglaltak szerint el is kell fogadnia az adott évet követő és május 31-éig. Ezt az arra illetékes szerv /egyesületnél alapszabály szerint vagy a közgyűlés, vagy az elnökség, alapítványnál pedig a kuratórium/ által elfogadott a beszámolót pedig az Országos Bírósági Hivatalnál letétbe kell helyezni és ezzel egyidejűleg közzé kell tenni /nyilvánosságra kell hozni/. A ma hatályos jogszabályok szerint a bírósági hivatalhoz való megküldéssel a közzétételi kötelezettség is teljesül. Ez a beadandó beszámoló lényegében egy számviteli beszámoló amelyik eredménykimutatásból és mérlegből áll, valamint közhasznúsági mellékletből áll. Egyszerűsített beszámolót készít az a szervezet /a nyugdíjas klubok általában ilyenek/ amelyeknek éves bevétele függvényében nincs kettős könyvviteli kötelezettsége. A kettős könyvviteli kötelezettségű szervezetnek kiegészítő mellékletet is csatolni kell /a közhasznúként is nyilvántartásba vetteknek pedig közhasznúsági jelentést is csatolni kell.

A beszámoló előírt formanyomtatványok használatával készíthető el és papír alapon. illetve elektronikus formátumban küldhető meg az Országos Bírósági Hivatalnak. Ugyanakkor az általunk vizsgált szervezetek közül kizárólag elektronikus formában adhatja be beszámolóját a közhasznúnak is minősített szervezet és a szövetség.

Ha éve beszámolóról beszélünk akkor ez alatt nem csak a bírósági hivatalnak benyújtott beszámolót kell érteni. Valamennyi civil szervezettől alapvető elvárás, hogy tevékenységéről évente számot adjon az évi tevékenységéről. Klub, egyesület /szövetség/ esetében ezt az éves beszámolót a vezetőségnek kell elkészíteni és a szervezet legmagasabb hatókörű jogosultságú szervezete /taggyűlés, közgyűlés, küldöttgyűlés/ hagyja jóvá. Alapítvány esetén ezt a beszámolót a kuratórium készíti el és általában az alapító részére küldi meg tájékoztatásul.

A szervezeten belül éves beszámoló tartalmi elvárásai általában a következők:

- szervezeti egységek tevékenységére vonatkozó beszámolás /taglétszám változás, szervezeti egységeket érintő változások, a szervezeti egységek üléseiről, döntéseiről való tájékoztatás,
- munkatervben elhatározott programok végrehajtásáról beszámolás, az esetleges programelmaradások megokolása,
- munkaterven kívüli programok vállalásáról tájékoztatás,
- pénzügyi, gazdasági beszámolás.

Szervezeten belül általában az elnökség /vezetőség gondoskodik a munkatervbe foglalt feladatok megvalósításáról, végrehajtásáról. Ez mellett pedig az elnök ellátja a képvisellel járó feladatokat. A munkatervi feladatok végrehajtásáról a végrehajtással, program szervezéssel megbízott a testületi ülésen számot kell adjon a program megvalósítása során szerzett tapasztalatokról. A szervezetben általában az is elvárás, hogy az elnök beszámol a két ülés közötti szervezetet érintő tevékenységéről. Ezt a harmonikus működés érdekében akkor is javasoljuk, ha erre nézve a létesítő okirat nem tartalmaz rendelkezést.

Gazdálkodás

A gazdálkodás tudatos tevékenység. Alatta civil szervezet esetében a meglévő és terv szerint befolyó erőforrásoknak /anyagi erőforrásoknak/ a számbavételét /tagdíjak, támogatások, előző évi megtakarítások, esetleges pályázati források/, a tervezett programokkal kapcsolatos várható kiadások szerinti tervezését, a váratlan kiadásokra való tartalékolást és a tényleges kiadások összegző számbavételét, a bevételek és kiadások egyensúlyba állítását, a takarékos gazdálkodást jelenti. A gazdálkodás eredményeiről évente az éves beszámolóban számot kell adni.

Tagdíj

A tagdíj a tagsággal rendelkező civil szervezet esetében tag éves anyagi hozzájárulása annak működéséhez. Ez mellett pedig a tagdíj befizetése kifejezi a tagnak a szervezethez való kötődését is. A tagdíj mértékét ésszerű határok között a taggyűlés, közgyűlés, küldöttgyűlés határozza meg. A tagdíj a civil szervezet gazdálkodási bevétele és általában működési céljai megvalósítására fordítódik. A tagdíj fizetésének elmaradása, illetve a befizetés megtagadása általában a tagság megszűnésével jár.

Programok tervezése és megvalósítása

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a programokat évente a munkatervbe építjük be és ott meghatározzuk idejüket és a megvalósításért felelős, vagy felelősök személyét. Amennyiben pedig valamely program munkaterv szerinti megvalósítását megkezdjük akkor először célszerű átgondolni /megtervezni/, hogy hol, milyen helyszínen, mikor, milyen részvétellel indokolt azt megcsinálni, arra hívunk-e vendéget és másokat /például a sajtót/. Amennyiben több programot is tervezünk, akkor arra is ügyelni kell, hogy azok megvalósítása egymást ne keresztesse és legyen elegendő felkészülési idő valamennyi megvalósítására. A tervezés során gondolni kell arra is, hogy adott esetben módosítani is indokolt az eredeti elképzelésen /például a művelődési vagy közösségi ház az elképzelt napon nem tud helyiséget biztosítani és akkor dönteni kell arról, hogy más helyszínen vagy más időpontban valósítjuk meg a rendezvényt/.

A program megvalósításához felelősnek felkért személlyel /vagy személyekkel/ indokolt a részleteket átbeszélni és arra is fel kell hívni a figyelmét, hogy bármely akadály, vagy nehézség felmerüléséről - például vetélkedőnél nem érkezett határidőre megfelelő jelentkezés, vagy nem jelentkeztek be elegendő számban a tervezett kirándulásra - haladéktalanul adjon tájékoztatást az optimális megoldás megtalálása - például a határidő meghosszabbítása és a jelentkezési felhívás megismétlése - érdekében.

VI.

Kapcsolatok, kommunikáció – klubon belüli, települési kapcsolatok, más nyugdíjas szervezetekkel, szövetséggel, a kapcsolati technikák

telefon, sms, email, levél, szóbeli üzenet stb. használata

Kommunikáció, Információs rendszer működtetése

Harmonikus együttműködésnek alapkritériuma, hogy egy szervezet működését befolyásoló **információk a szervezeten belül egymással megosztottak legyenek és azok eljussanak érintettekhez.**

A hétköznapiakban **információnak azt az adatot, hírt tekintjük, amely számunkra fontos és ismereteinket bővíti.**

Ténylegesen az 1950-es évektől kezdtünk információról beszélni mivel akkora vált világossá, hogy az általunk kezelt adatok, megosztott hírek, vagy a számunkra eljutottak is egy társadalmi közgondolkodásnak részei és azok törvényszerűségei az **informatika** tudománya által meghatározottak, vizsgálhatók, kutathatók, fejleszthetők, alkalmazhatók. Napjainkra pedig már **részesei lehetünk egy információs társadalomnak**, amelyben az adatnak, hírnek, tájékoztatásnak, üzenetnek – más szóval **az információnak – már piaci értéke is van, eladható áruvá vált /gondoljunk csak a reklámra, a reklámozott dologra/.**

Amikor az információról beszélünk nem szabad megfeledkeznünk a **dezinformációról** sem és arról is kell szót ejtenünk, hogy nem mindenki jószándékkal közeledik felénk akkor amikor híreket, adatokat oszt meg velünk, vagy tájékoztat bennünket. Aki az internetes világban körülnézett az már biztos találkozott a csodagyógyszerek kínálatával ahol nem létező professzorok ajánlanak csak nekünk biztos gyógyulást, vagy kapott már értesítést nigériai bankároktól akik súlyos millió dollárokat helyeznének el bankszámlánkra és esetleg találkozott már a jó megjelenésű amerikai katonatiszttel aki a fényképünk alapján belénk habarodott és velünk akar élni, de ahhoz még kellene neki néhány ezer dollár amiből a kötözését intézné és azt utaljuk át neki. Kapott már vételi, vásárlási ajánlatot, vagy hívta már fel balesetes unokája, illetve a bank telefonos adategyeztetés miatt. Ilyen esetekben **találkozunk hitelesnek tűnő, de valótlan adatokkal. A dezinformáció tehát részben vagy egészben hamis tartalmak szándékos terjesztését jelenti, károkozás szándékával és az viselkedésünk befolyásolása érdekében történik**

Említést érdemel még a definiálás körében az információ gondatlan, vagy szándékos elhallgatása. Szándékosság esetén a nekünk címzett információ elhallgatása nem nevezhető jószándékúnak.

Az Életet az Éveknek szövetségén belül is sok-sok információ jut le hozzánk, tagságról, tagdíjról, szervezeti életről, klubnyilvántartásról, üdülési lehetőségekről, országos rendezvényeinkről, a nyugdíjasok helyzetéről és még sorolhatnám. Pályázati forrásból éppen most készül egy hatékony tagnyilvántartás (amelyik az adatfeltöltés stádiumában van), ami nem csak az országos elnökség, hanem a megyei elnökök munkáját is megkönnyíti és hitelesen tartalmazza a megyében működő tagszervezet klubok fontosabb adatait, elérhetőségeit. A klubvezetők a saját klubjukra vonatkozó adatokat abban ugyancsak ellenőrizhetik és ha változás van az adatokban akkor kezdeményezhetik a megyei adatkezelőnél az új adatoknak a nyilvántartáson való átvezetését. Az információk a szövetségén belül szóban is, de leggyakrabban az on-line térben **emailben**, vagy **facebookon**, **Messengerben** érkeznek hozzánk. Ezek mellett a szervezeten belüli történések fontos információs csatornája a havonta megjelenő **Hírlevél**, mely nagyon fontos információ hordozó az Országos

szervezethez tartozó klubok életében, hisz itt adhatnak országos szinten hírt a jól sikerült rendezvényeikről vagy éppen zajló programokról és egyéb közérdekű dolgokról.

A **zoom-os /kép és hang/** információs, értekezős csatorna használatával a földrajzi távolságok mára nem jelentenek akadályt. Rendszeresek az országos elnökségi ülések, megyei elnöki értekezletek, amelyek döntések meghozatala mellett tájékoztató fórum is, ahol megbeszélhetjük például az egy-egy megyében kialakított jó gyakorlatokat és át is adhatjuk azokat egymásnak. Egymás munkájából ötleteket is tudunk meríteni. A Zalai Szervezet például az Idősbarát Polgármester Díj ötletét a néhai, és általunk nagyon tisztelt Sánta Gyulától, volt hevesi elnöktől vette át. Ez évben már hetedszer adtuk ki ilyen díjat egy kicsit változtatott eljárási rend alapján. Bevezettük, hogy klubvezetőink tehetnek erre javaslatot és ők is döntenek a díjazotról úgy, hogy előtte a javaslattevő indoklását is meghallgatják. A díjat pedig nyilvánosan az idősek világnapi megyei ünnepségen adjuk át sajtónyilvánosság és klubtagjaik jelenlétében.

Tőlünk is indul kezdeményezés, Poézis irodalmi pályázatok például, vagy a tavaly és az idei évben a szív világnapja alkalmából a **Tekerj a szívedért program**, ami a kerékpározást, mint kardiósportot népszerűsíti és sokan csatlakoztak hozzá. melyet az elkövetkező években is szeretnék megrendezni.

Helyileg, települések adottságai szerint a városban több helyről, többféle módon van mód információhoz való hozzáférésre, mit egy falusi környezetben. Faluban a központilag sugárzott, vagy írott sajtó közvetítésével eljutó információk mellett általában hírekhez, információkhoz a közvetlen kapcsolatokon keresztül, a polgármesteri hivatalból, falugondnoktól, szociális gondozóktól, esetlegesen helyben működő más civil szervezetektől, a kultúrházból juthatunk információhoz programokról, rendezvényekről és más eseményekről. Klubon belül pedig az információk továbbítását, annak érdekében, hogy azok minden klubtaghoz eljussanak érdemes az adottságok /telefonos, internetes adottságok, vagy szóbeli információs lánc megszervezése/ alapján kialakítani.

Technikai háttér

Ahhoz, hogy az információk eljussanak hozzánk **technikai háttér** is kell. Például rádió, televízió, telefon, írott sajtó, vagy legújabb korunkban az okostelefon és a laptop, de ez még nem elég, mert kell a megfelelő, e gépekre telepített program is ahhoz, hogy az újság, a sugárzott rádió hang, televíziós kép és hang sugárzás, illetve az **e-mail, az üzenet, az sms, vagy a fotó, különböző műsor lehetőségek, felhívások** eljusson hozzánk. Kell hozzá mai világunkban az internetes világháló is amelyik szünet nélkül az egész világot behálózva működik. Mindez amiatt is kell mert a kapott információ esetenként a **továbbítást**, vagy a **választ** is megkívánja.

A **hálózati kommunikáció** lehetővé teszi az emberek számára, hogy könnyedén megosszák gondolataikat és véleményüket. A közösségi média platformokon keresztül az emberek szabadon kifejezhetik magukat, és részt vehetnek a **közösségük életében**.

Megyei szervezet vezetése az **interneten** az Országos Szervezet központi iroda és a **szövetség elnöke mellett megyei elnökség tagjaitól, klubvezetőktől, egyes klubtagoktól, önkormányzatoktól, kulturális intézetektől, művelődési házaktól** stb. kap és fogad információkat általában üzenet vagy elektronikus levél formájában. Ezeket az **információkat** általában **meg kell osztani a megyei elnökség tagjaival, és/vagy a klubvezetőkkel**.

A kapott információk megosztása mellett pedig a megyei szervezet is készít belső kommunikációt támogató, valamint más további információkat, például elnökségi-, vagy klubvezetői értekezletek

összehívásáról, tervek, beszámolók, programok kiírása, rendezvényekről stb. Ahhoz, hogy ezek eljussanak a címzettekhez – például a klubokhoz – az kell, hogy azoknál is rendelkezésre álljon a technikai háttér, a megfelelő program mert csak ez esetben tudják fogadni a küldött anyagot és esetleg, ha az anyag megkívánja akkor tudnak is válaszolni rá, vagy továbbítani tudják a klub tagjaihoz.

Az információs technikai háttér azonban csak akkor hatékony, ha azt a használója tudja is kezelni.

A kezelési információkat pedig akár **oktatás, képzés** formájában, de egyéni segítségnyújtással is **biztosítani szükséges**. Ha minden megvan akkor még olyan is előfordulhat, hogy a címzett valami miatt akadályoztatva van és emiatt nem tudja olvasni a küldeményt. Emiatt arról is gondoskodni szükséges, hogy a **klubon belül más is legyen, aki az információt megkapja. Emiatt üdvözlendő, ha klubonként legalább 2 email címre mehet ki az információ.**

Javaslatunk, hogy az elkészült új adatbázisunkban legyen lehetőség a klubonként legalább két email cím rögzítésére! Azaz a klubvezető adja meg még legalább egy klubtag /esetleg a klubvezető helyettes/ kapcsolattartó internetes elérhetőségét.

Az információ áramlás

Emiatt mondható, hogy megyei szinten a hatékony információ áramlásnak alapfeltétele a jó megyei klubnyilvántartás, ami nem csak a klub nevét, címét, tagságának számát, a klubvezető elérhetőségét tartalmazza, hanem további legalább egy kapcsolattartó elérhetőségét is. Kell ezen kívül még a megyei elnökségen belül egy olyan hozzáértő személy, aki az informatikában jártas és a nyilvántartást folyamatosan karbantartja, naprakészen vezeti, illetve a kapcsolattartókat kezelési tanácsal ellátja, illetve a küldeményeket /leveleket, információkat/ továbbítja.

Gyakorlatunk az, hogy a megyei elnökhöz érkező küldeményeket az informatikában jártas személyhez továbbítja, és ő gondoskodik azoknak a címzettekhez való eljuttatásához az általa kezelt adatbázison, címlistán keresztül. A visszaérkező válaszokat is ő kezeli, vagy ha azokat közvetlenül az elnöknek címezték akkor azt tájékoztatásul az elnök küldi el részére. Ettől eltérő csupán az, ha a megyei elnökség tagjainak kell kiküldeni levelet mert azt közvetlenül az elnök kezeli. Ez a rendszer itt Zalában jól működik, bevált a megyei elnökhelyettes a kezelője és a rendszer kialakítása is a nevéhez fűződik.

Rendszerünkben ideális körülmények között **információ nem vész el**, mert minden klubnál kiépült az elnökön kívüli kapcsolattartók rendszere és ők is fogadják az elektronikus leveleket. Tudnak jelezni az elnöknek, vagy ha az akadályoztatott (pl. kórházi tartózkodás) akkor a klubon belüli rendszerben tudják az információt továbbítani a tagság felé. Sok klubon belül is már szinte minden klubtag rendelkezik email címmel, vagy facebook-os elérhetőséggel így a klubon belüli információ továbbítás is többnyire megoldott. Az olyan személyeket pedig akik még nem elérhetők ezzel a technikával többnyire a klubtagok között kialakított rendszer szerint telefonon, vagy szóban értesítik, tájékoztatják.

A covid megtanított bennünket arra is, hogy más tájékoztatási fórumokat is keressünk. Emiatt **szervezetünk zalai nevével önálló facebook oldalt is működtetünk**, oda is felkerülnek a közérdekű információk. Klubok hírt adhatnak megvalósított programjaikról. Ide nem csak klubtagjaink jelentkezhetnek be, hanem mások is az idősebb korosztályból. Ez mellett ma már több klubunk is készített magának facebook oldalt -többnyire csak a klubtagok által elérhető – amelyen saját tagságukat informálják /ide a klubok tagként a megyei elnökség tagjait is beveszik azért, hogy ők közvetlenül is tájékozódjanak a klubeseményekről.

Kapcsolatok

A megyei elnökségnek fontos feladata, a kötelékébe tartozó klubok településeinek önkormányzatával, polgármesterekkel, időügyi referensekkel, civil házzal, más civil szervezetekkel, egészségfejlesztési irodákkal való személyes kapcsolattartás, a kapcsolat ápolása annak érdekében, hogy a megyei szervezethez tartozó klubok a lehető legjobb támogatottságot érjenek el helyi szinten.

Ugyanilyen fontos, hogy az egyes klubok, a klubok vezetése a település polgármesterével, helyi intézmények vezetőivel, dolgozóival, művelődési vagy kultúrház vezetésével, egyházi emberekkel személyes kapcsolatot tudjon kiépíteni.

A kapcsolatfelvétel módja lehet a személyes /a klub/ bemutatkozás, az információs csatornákon keresztül való kapcsolatfelvétel is.

A postán feladott kézzel írott levél napjainkban ritka. Levelet azonban kapni jó. Hiszen, ha egy kedves ismerőstől érkezik levél vagy képeslap, érezzük, hogy valaki gondolt ránk a távolból. Amikor ránézünk a kézzel írt sorokra, akkor lelki szemünk előtt megjelenik az, aki írta. A levelet újra és újra elolvashatjuk, sőt magunkkal is vihetjük, így az író személy lélekben velünk van, támogat. Sajnálatos módon a klasszikus magánlevelezés kikopik az életünkből. Teljesen felváltja a gyorsaság, az elektronikus email, SMS, más kommunikációs platformok.

A gondolatok civilizált megosztása történjen az bármilyen módon, segít emlékeztetni bennünket, hogy milyen jó érzés is egy közösséghez tartozni, milyen nagy érték a baráti kapcsolat, vagy milyen nagy érték, hogy tartozhatunk egy olyan közösséghez, ahol fontosak vagyunk. Tevékenységünkkel hozzájárulhatunk szűkebb közösségünk, tagtársaink életminőségének javításához.

Végezetül néhány szerkesztői megjegyzés az elkészített anyaghoz. Ebben az írásban gyakran használunk fel adatokat, vagy hivatkoztunk definíciókra. Az adatok különböző forrásokból, az interneten elérhető adatbázisokból származnak. Az adatok hitelességéről minden esetben meggyőződünk.

Az egyes fejezetek a szerzők saját alkotásai.

Jelen oktatási anyag Zalai Szervezetünk részére készült, de szabadon felhasználható az Életet az Éveknek Klubszövetség más megyei szervezeteinél is klubvezető képzés céljára.

Zalaegerszeg, 2024. november 15.

Dr. Kocsis Gyula, a zalai szervezet elnöke